

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพ  
ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช  
Academic Leadership of School Administrators Affecting the Implementation  
of Internal Quality Assurance in Schools under Nakhon Si Thammarat  
Secondary Educational Service Area Office.

กษมา เรืองสังข์<sup>1</sup> จุไรศิริ ชูรักษ์<sup>2</sup>  
Kasama Ruangsang<sup>1</sup> Juraisiri Choorak<sup>2</sup>

<sup>1</sup>คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา  
Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University, Thailand

<sup>2</sup>คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา  
Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University, Thailand

\*Corresponding author, e-mail: juraisiri.ch@skru.ac.th

(Received: 29 April 2025, Revised: 14 May 2025, Accepted: 22 May 2025)

### บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2567 จำนวน 338 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก โดยข้อคำถามที่ได้มีค่า 1.00 ทุกข้อ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ( $X_2$ ) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ( $X_3$ ) ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ( $X_4$ ) ด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ( $X_5$ ) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ( $X_1$ ) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$\text{สมการคะแนนดิบ } \hat{Y} = .520 + .296 (X_2) + .201 (X_3) + .233 (X_4) + .108 (X_5) + .050 (X_1)$$

$$\text{สมการคะแนนมาตรฐาน } \hat{Z} = .361 (X_2) + .277 (X_3) + .296 (X_4) + .139 (X_5) + .068 (X_1)$$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ; การประกันคุณภาพภายใน; ผู้บริหารสถานศึกษา

## ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to investigate the academic leadership of school administrators, 2) to examine the implementation of internal quality assurance in schools, and 3) to study how academic leadership of school administrators affects the implementation of internal quality assurance in these schools. The sample group consisted of 338 government teachers under Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office for the academic year 2024, selected by simple random sampling (lottery method) all question is worth 100 point. The data collection tool was a questionnaire with checklist and 5-point with an overall reliability of 0.98. The statistics used in the study included percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The research findings revealed that: 1) The overall academic leadership of school administrators was at the highest level. All individual aspects were also rated at the highest level, 2) the overall implementation level of internal quality assurance in schools was at the highest level. All specific areas were similarly at the highest level, and 3) to the stepwise multiple regression analysis showed that academic leadership aspects affecting the implementation of internal quality assurance were: Curriculum and instructional management ( $X_2$ ), Student development ( $X_3$ ), Creating a learning atmosphere and culture ( $X_4$ ), Supervision monitoring and evaluation of instruction ( $X_5$ ), Setting vision mission and goals ( $X_1$ ). The predictive equations were :

$$\text{Raw score equation: } \hat{Y} = .520 + .296 (X_2) + .201 (X_3) + .233 (X_4) + .108 (X_5) + .050 (X_1)$$

$$\text{Standardized score equation: } \hat{Z} = .361 (X_2) + .277 (X_3) + .296 (X_4) + .139 (X_5) + .068 (X_1)$$

**Keywords :** Academic leadership; Internal quality assurance; School administrator

## บทนำ

ผู้นำ (Leader) คือ ผู้สนับสนุน (Supporter) หรือเป็นผู้นำนวัตกรรม (Innovation) เข้าสู่สถานศึกษา และเป็นผู้ผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้า โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน จำเป็นจะต้องอาศัยผู้นำที่มีความรอบรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตอาสา เพื่อสามารถบริหารปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมวิชาการให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเกิดเป็นผลดีเอื้อต่อการทำงานของครู ช่วยทำให้คุณภาพการสอนดีขึ้นส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน (สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า, 2553) ในการปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือองค์กรใด ๆ ก็ตามทรัพยากรบุคคลถือเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกลไกการทำงานให้ดำเนินไปเพื่อบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ซึ่งในการขับเคลื่อนกลไกการทำงานนี้เองทำให้เกิดการใช้ภาวะผู้นำขึ้นในหน่วยงานหรือองค์กร บุคคลที่

สามารถใช้ภาวะผู้นำจนทำให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานเกิดการยอมรับทั้งทางกาย โดยการลงมือปฏิบัติตาม และทางใจ คือการชื่นชม ยินดี เห็นชอบด้วย โดยให้สมาชิกทุกคนเกิดการร่วมมือร่วมใจ พึงพอใจ ทำให้บุคคลที่ใช้ภาวะผู้นำถือเป็นผู้นำในหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ (ไชยา ภาวะบุตร, 2560) และภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลของบุคคลหรือตำแหน่ง จูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติตามความคิดเห็น และความต้องการด้วยความเต็มใจ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือ เพื่อจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และเป็นการรวมกลุ่มเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้วกระตุ้นให้เกิดการดำเนินไปสู่เป้าหมาย (สัมมา ธนินธย์, 2556)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Academic Leadership) เป็นภาวะผู้นำที่พัฒนามาจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformation Leadership) Mc Ewans, 1998 (อ้างถึงในสมพงษ์ วิเศษจันทร์, 2566) กล่าวไว้ว่าเป็นภาวะที่ผู้นำโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน อาศัยความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับการสอนและความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเป็นพลังขับเคลื่อนทางการศึกษา ผู้นำทางวิชาการต้องมีความสามารถในการสื่อสาร และแสดงให้เห็นนักเรียน ครู และผู้ปกครองเห็นว่าอะไรสำคัญและมีคุณค่าในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นแรงขับเคลื่อน และผู้นำทางวิชาการต้องมีทักษะในการสอนจริยธรรมที่นิยมเฉพาะว่าทั้งหมดของโรงเรียนคืออะไร มิติทางการศึกษา ทางสัญลักษณ์และทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญต่อภาวะผู้นำในโรงเรียน

ภาวะผู้นำทางวิชาการนับว่ามีความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการเน้นกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นความสามารถโน้มน้าวใจหรือชี้นำบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจ ตระหนักถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย สามารถนำความรู้ ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานให้เป็นระบบ ประสานงานให้ความสะดวก สร้างความเชื่อมั่น กำลังใจ และความอบอุ่นในการร่วมงาน ดูแลให้ความช่วยเหลือให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ (2561) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการว่ามีความสำคัญต่อคุณภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้บริหารในยุคใหม่จะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการใช้โอกาส ใช้ความเป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพ และทุ่มเทให้กับงานบริหารโรงเรียนเป็นหลัก ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อบรรยากาศขององค์กร สามารถปฏิบัติงานตามเป้าหมาย

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้มีส่วนรับผิดชอบ มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา โดยตรงทุกระดับ การที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ดีมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับขอบข่ายและภารกิจการบริหาร และจัดการสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทสำคัญ ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับครู และนักเรียนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรมมีทักษะในการบริหารแล้วจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะได้รับความร่วมมือนั้นจะต้องแสดงบทบาทและพฤติกรรมที่เหมาะสม คือ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในการรวมพลังครู เพื่อดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน โดยผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับครู กระตุ้นครู ให้แนะนำ

ครู และประสานงานให้ครูร่วมมือกันด้วยเทคนิควิธีที่มีคุณภาพจึงจะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 48 ให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่าง และในวรรคสองของมาตรา 49 ระบุว่าให้มีการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2542) ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 หลังจากกระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสนองต่อนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยและการศึกษาไทยในอนาคต ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ออกประกาศ เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ได้จัดทำแนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นเพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัด ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการเพื่อการพัฒนาส่งเสริมกำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561)

ในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารงานโรงเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยการแสดงพฤติกรรมการณ์เป็นภาวะผู้นำทางวิชาการส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในหลาย ๆ ด้าน Krung (1993) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การกำหนดพันธกิจ การจัดการหลักสูตรและการสอน การควบคุมดูแลการสอน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช (SWOT Analysis) ด้านที่ 4 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา พบว่า ระบบประกันคุณภาพยังไม่เข้มแข็ง ซึ่งจัดอยู่ในจุดอ่อน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช, 2566) สำนักงานเขตพื้นที่ได้ให้มีการกำหนดเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการและการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรการจัดการจัดการเรียนรู้อื่นๆ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง การนิเทศการจัดการเรียนรู้ มีภาวะผู้นำทางวิชาการมีจิตวิทยาในการส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจในการจัดการเรียนรู้ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการร่วมมือกับบุคคล หน่วยงาน และชุมชนในการส่งเสริมและสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียน และมีประเด็นยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีการกำหนดกรอบกลยุทธ์การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2566 – 2570 ในกลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร

จัดการศึกษา โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริม กำกับ ติดตาม และพัฒนาระบบประกันคุณภาพสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

งานวิจัยนี้ ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเองทางด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อนำไปใช้ในการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

### ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา จำนวน 2,720 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 338 คน โดยสุ่มครูในแต่ละสถานศึกษาด้วยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากโดยไม่ใส่คืน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบและแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีเนื้อหาเกี่ยวกับ จำนวน 23 ข้อ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จำนวน 4 ข้อ การบริหารหลักสูตรและการสอน จำนวน 6 ข้อ การพัฒนาผู้เรียน จำนวน 4 ข้อ การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ และการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน จำนวน 4 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.96 และตอนที่ 3 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำนวน 33 ข้อ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

จำนวน 5 ข้อ การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา จำนวน 4 ข้อ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง จำนวน 4 ข้อ และการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง จำนวน 3 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.98 แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.982

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามผ่านระบบ My Office ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยดำเนินการตามขั้นตอน ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปเทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ และ 3) การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการหาค่าการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 สถิติ คือ 1) สถิติที่ใช้ในการบรรยายข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามใช้ค่า IOC และความเชื่อมั่นแบบสอบถามรายด้านและทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และ 3) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

## ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 112 คนคิดเป็นร้อยละ 33.10 สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 และขนาดเล็ก 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

**ตาราง 1** ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายด้าน (n= 338)

| ด้าน | ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา | $\bar{X}$ | SD   | แปลผล     |
|------|------------------------------------------|-----------|------|-----------|
| 1    | ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย  | 4.54      | 0.29 | มากที่สุด |
| 2    | ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน           | 4.51      | 0.26 | มากที่สุด |

| ด้าน | ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา                 | $\bar{X}$ | SD   | แปลผล     |
|------|----------------------------------------------------------|-----------|------|-----------|
| 3    | ด้านการพัฒนาผู้เรียน                                     | 4.51      | 0.29 | มากที่สุด |
| 4    | ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้               | 4.52      | 0.27 | มากที่สุด |
| 5    | ด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน | 4.56      | 0.27 | มากที่สุด |
| รวม  |                                                          | 4.53      | 0.27 | มากที่สุด |

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.56$ ,  $SD = 0.27$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน ( $\bar{X} = 4.56$ ,  $SD = 0.27$ ) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ( $\bar{X} = 4.54$ ,  $SD = 0.29$ ) ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.52$ ,  $SD = 0.27$ ) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ( $\bar{X} = 4.51$ ,  $SD = 0.26$ ) และด้านการพัฒนาผู้เรียน ( $\bar{X} = 4.51$ ,  $SD = 0.29$ ) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายด้าน (n= 338)

| ด้าน | การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา                   | $\bar{X}$ | SD   | แปลผล     |
|------|----------------------------------------------------------|-----------|------|-----------|
| 1    | การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา                      | 4.54      | 0.28 | มากที่สุด |
| 2    | การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา               | 4.51      | 0.25 | มากที่สุด |
| 3    | การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา        | 4.53      | 0.26 | มากที่สุด |
| 4    | การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา       | 4.51      | 0.27 | มากที่สุด |
| 5    | การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา | 4.52      | 0.28 | มากที่สุด |
| 6    | การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง                          | 4.52      | 0.29 | มากที่สุด |
| 7    | การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง               | 4.61      | 0.28 | มากที่สุด |
| รวม  |                                                          | 4.53      | 0.21 | มากที่สุด |

จากตาราง 2 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.53$ ,  $SD = 0.21$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 4.61$ ,  $SD = 0.28$ ) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.54$ ,  $SD = 0.28$ ) การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.53$ ,  $SD = 0.26$ ) การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.52$ ,  $SD = 0.28$ ) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ( $\bar{X} = 4.52$ ,  $SD = 0.29$ ) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.51$ ,  $SD = 0.25$ ) และการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.51$ ,  $SD = 0.27$ ) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

**ตาราง 3** ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

| ตัวแปรพยากรณ์                                                         | B    | Std.E | $\beta$ | t         | p    |
|-----------------------------------------------------------------------|------|-------|---------|-----------|------|
|                                                                       |      | rror  |         |           |      |
| 1. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ( $X_2$ )                           | .296 | .022  | .361    | 13.441*** | .001 |
| 2. ด้านการพัฒนาผู้เรียน ( $X_3$ )                                     | .201 | .017  | .277    | 12.117*** | .001 |
| 3. ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ( $X_4$ )               | .233 | .021  | .296    | 10.912*** | .001 |
| 4. ด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ( $X_5$ ) | .108 | .016  | .139    | 6.818***  | .001 |
| 5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ( $X_1$ )                  | .050 | .018  | .068    | 2.831**   | .005 |
| R = .953 $R^2 = .909$ S.E. = .064    ** $p < .01$ , *** $p < .001$    |      |       |         |           |      |

จากตาราง 3 พบว่า การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช จากตัวแปรพยากรณ์ 5 ตัวแปร มีตัวแปรทั้งหมดส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามลำดับดังนี้ ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ( $X_2$ ) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ( $X_3$ ) ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ( $X_4$ ) ด้านการนิเทศ กำกับ

ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ( $X_5$ ) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ( $X_1$ ) ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมของตัวแปรพยากรณ์ 5 ตัวแปรกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีค่าเท่ากับ .953 ( $R = 0.953$ ) ค่าความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการพยากรณ์มีค่าเท่ากับ .064 ( $S.E. = 0.064$ ) และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ( $X_2$ ) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ( $X_3$ ) ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ( $X_4$ ) และด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ( $X_5$ ) ตัวแปรพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ( $X_1$ )

เมื่อนำค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ โดยมีตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมากที่สุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ( $X_2$ ) ( $B = 0.30$ ,  $\beta = 0.36$ ) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ( $X_3$ ) ( $B = 0.20$ ,  $\beta = 0.28$ ) ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ( $X_4$ ) ( $B = 0.23$ ,  $\beta = 0.30$ ) ด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ( $X_5$ ) ( $B = 0.11$ ,  $\beta = 0.14$ ) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ( $X_1$ ) ( $B = 0.05$ ,  $\beta = 0.07$ ) ตามลำดับ โดยสามารถทำนายการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ( $\hat{Y}$ ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ได้ร้อยละ 90.90 ( $R^2 = 0.909$ )

สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .520 + .296(X_2) + .201(X_3) + .233(X_4) + .108(X_5) + .050(X_1)$$

$$\hat{Z} = .361(X_2) + .277(X_3) + .296(X_4) + .139(X_5) + .068(X_1)$$

## อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้ นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามากที่สุดทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน และด้านการพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่ที่มีวิสัยทัศน์เป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่ดีที่สุดในภาคใต้ โดยผู้เรียนเป็นคนดี มีความรู้ มีสมรรถนะที่จำเป็น มีความสุขและเป็นเลิศตามศักยภาพ มีพันธกิจที่ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่สนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ พัฒนาสถานศึกษาและรับการบริหารจัดการศึกษาให้มีการเรียนรู้ทุกที่ ทุกเวลา มีความปลอดภัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมพัฒนาการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้ในการจัด

การศึกษา สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและสร้างความรับผิดชอบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังที่ถาวร แสงเอียด (2550) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร ในการนำความรู้ วิธีการ แนวคิดต่าง ๆ รวมถึงเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับครูและนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่ ยังมีเป้าประสงค์เพื่อให้ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ สู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ดังนั้น สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่ จึงมีการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีความ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของข้าวทิพย์ ที่สุกะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยพร บุญใบ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นภาพรวมและ รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cammeron (1996) ได้วิจัย เรื่อง บทบาทของครูในการสร้างระบบการประกันคุณภาพ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ส่วนหนึ่งของขั้นตอนสำคัญ ของคุณภาพการสอนในศตวรรษที่ 21 สมาคมการศึกษาแห่งชาติรับรองว่า ความพยายามในแนวทางถือปฏิบัติ ในอนาคตอยู่ไม่ไกลความคาดหวังการเข้มงวดสำหรับความพร้อมของครูนั้นไม่เพียงพอในอนาคต การประกัน คุณภาพจึงเป็นระบบใหม่ที่สนับสนุนให้ครูมีความพร้อมความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การติดตามผลการ ดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง การจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ ระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา โดยมีการกำหนดกรอบกลยุทธ์การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566 – 2570 ในกลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริม กำกับ ติดตาม และพัฒนาระบบประกันคุณภาพสถานศึกษาให้เข้มแข็ง นอกจากนั้นยังมีจุดเน้นสำนักงานเขตพื้นที่เพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการศึกษาต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีคุณภาพ จึงส่งผลให้ผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดให้ความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของตนเองตาม นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ พ.ศ.2561 ของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับวิจัยของมยุรี วรวรรณ (2563) ได้วิจัยเรื่อง

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเชาว์ หมั่นดี (2564) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 5 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามลำดับ ดังนี้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีพันธกิจส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่สนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ และพัฒนาสถานศึกษาและระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสมกับบริบท นอกจากนี้ยังมีเป้าประสงค์คือ ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มุ่งเน้นให้เกิดโรงเรียนคุณภาพยุคใหม่ โดยการเพิ่มปรับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ให้ทันสมัย หลากหลาย และการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยอาศัยความร่วมมือทั้งในและนอกโรงเรียน นอกจากนั้นยังมีกลยุทธ์ที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริม กำกับ ติดตาม และพัฒนาระบบประกันคุณภาพสถานศึกษาให้เข้มแข็ง จึงทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้นส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิศักดิ์ โคกคาน (2566: 136) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร และการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลด้านการสอน มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

## ข้อเสนอแนะในการวิจัย

### 1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เพราะฉะนั้นสำนักงานเขตพื้นที่ควรให้ความสำคัญและนำไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด เพื่อให้การบริหาร

สถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ให้มีความสำคัญต่อการนิเทศการสอน ที่สามารถพัฒนารูปแบบการสอนมาพัฒนาเป็นนวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อพัฒนาไปเป็นผลงานทางวิชาการต่อไป

1.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เพราะฉะนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ควรมีการให้ความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีการ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาต่อไป

1.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ควรเป็นประเด็นได้รับการนำไปวิเคราะห์ทิศทางทางการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปกำหนดเป็น นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่หรือนำไปสร้างเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด เพื่อให้มี ความรู้ ความสามารถ และนำไปพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

## 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสังเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ เพิ่มเติม ได้แก่ ภาวะผู้ ทหารการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้เชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำยุคใหม่ เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานอกเหนือจากวิจัยเล่มนี้

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยระเบียบวิธีการวิจัยอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนที่ ได้รับรางวัลการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพ (Internal Quality Assurance Award) เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา

## กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถและการช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุไรศิริ ชูรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย รักษาการประธานกรรมการบริหารหลักสูตร และอาจารย์ ดร.พรณี ผุดเกิด กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณา ให้คำปรึกษา และแนะนำแนวทางช่วยเหลือ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง รวมทั้ง เสียสละเวลาทั้งกำลังกายและกำลังใจ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งที่ได้รับความกรุณาจากคณาจารย์ ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู ที่ได้ อนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการทดลองใช้เครื่องมือ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านรวมทั้งครอบครัว ที่คอยสนับสนุน ให้กำลังใจในการค้นคว้าอิสระจนสำเร็จ

## องค์ความรู้ใหม่

จากการทำวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้พบองค์ความรู้ใหม่ คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช จะเห็นได้ว่าตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ตามลำดับ ทั้งนี้ปัจจุบันผลการวิจัยจะสะท้อนตัวแปรด้านการมุ่งเน้นมาตรฐานการศึกษาที่ 1 คือ คุณภาพผู้เรียน ในขณะที่งานวิจัยอื่น ๆ ที่ได้มีผู้วิจัยได้ศึกษามาแล้วนั้นผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลมากที่สุด คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จึงสามารถเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้ในแต่ละยุคสมัยที่ต่างกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันได้เกิดการมุ่งเน้นการพัฒนามาตรฐานการศึกษาทั้งในอดีตและแนวโน้มในอนาคต โดยปรับการบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่ เพื่อให้ส่งผลต่อการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อไปโดยการมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นหลัก

## เอกสารอ้างอิง

- ข้าวจิตต์ พิเศษ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทรงศักดิ์ ภูศรีอ่อน. (2561). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการ Academic Leadership (ฉบับปรับปรุงพ.ศ.2560). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ถาวร เสี่ยงเอียด. (2550). ภาวะผู้นำทางวิชาการ. โอเดียนสโตร์.
- ปิยพร บุญใบ. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนครเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มยุรี วรธรรม. (2563). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร

- การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์ใหม่. เอส.พี.เอ็น. การพิมพ์.
- สัมมา รณิธย์. (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). ข้าวฟ่าง.
- สุเชาว์ หมั่นดี. (2564). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. การค้นคว้า  
อิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สุทธิศักดิ์ โคกคาน. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกัน  
คุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญา  
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สมพงษ์ วิเศษจันทร์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ  
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา  
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). การบริหารการเปลี่ยนแปลง. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณพ.ศ.  
2567. นครศรีธรรมราช.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย  
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. สำนักงาน  
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Cammeron, Kim. (1996). Measuring Organizational Effectiveness in the Institutions of Higher  
Educational. *Administrative Science Quarterly*, 23(4), 604-32
- Krug, S. E. (1993). Leadership craft and the crafting of school leaders. *Phi Delta Kappan*, 75(3),  
240-244.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational  
and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.